

Detta är en insändare i Dagens Nyheter. Skribenten svarar för åsikter i artikeln.

INSÄNDARE

Insändare. Inför basinkomst för alla som blir arbetslösa av AI

Uppdaterad 10:28Publicerad 10:22

Allt fler blir arbetslösa på grund av att artificiell intelligens tar över deras arbetsuppgifter. Nu måste vårt svenska trygghetssystem skrotas och ersättas av ett nytt, menar insändarskribenten.

Allt fler blir arbetslösa på grund av att artificiell intelligens tar över deras arbetsuppgifter. Nu måste vårt svenska trygghetssystem skrotas och ersättas av ett nytt, menar insändarskribenten. Foto:

Magnus Hallgren

INSÄNDARE. Vårt sociala skyddsnät riskerar en kollaps om det inte anpassas för den nya verkligheten som artificiell intelligens (AI) innebär. Vi behöver införa ett nytt system baserat på basinkomst för att frigöra potentialen hos alla som ofrånkomligen kommer att förlora sin plats på arbetsmarknaden, skriver mjukvaruarkitekten Morgan Johansson.

Detta är en insändare i Dagens Nyheter. Skribenten svarar för åsikter i artikeln.

Arbetsmarknaden har varit med om många dramatiska omstruktureringar. Vid förra sekelskiftet arbetade mer än hälften av svenskarna inom jordbruket; 1980 var det bara en av tjugo. En liknande omvandling såg vi inom industrin, som i mitten av 1960-talet sysselsatte var tredje svensk till att 25 år senare var nere på var femte.

Dessa skiften har varit dramatiska, men långsamma. Det är mot den bakgrunden vårt sociala skyddsnät är utformat: förändringar sker över generationer, där befolkningen kan utbildas och pensioneras för att hantera nya behov.

Jag arbetar sedan tidigt 2000-tal som systemutvecklare – ett yrke där evig förändring är naturlig. Det är en av de yrkeskategorier som i störst utsträckning börjat använda AI dagligen.

Den förändring vi ser komma driven av AI liknar ingenting vår arbetsmarknad råkat ut för historiskt. Investmentbanken Goldman Sachs uppskattar att ungefär ett av fyra jobb i Europa kommer att automatiseras med hjälp av AI. Dessa jobb finns inom sektorer där behovet av mänskligt tankearbete gjort dem svåra att automatisera – exempelvis juridik, ekonomi och ledarskap. Inom juridik kan så mycket som 44 procent av jobben försvinna.

Den stora skillnaden mot tidigare omvandling är att eftersom det handlar om automatisering av tankearbete via internet bromsas vi inte av behovet av ny infrastruktur. Så snart tjänsterna finns tillgängliga kan de användas över hela världen, och påverkan på arbetsmarknaden kan därför bli mycket snabb och därtill permanent. Det är inte en svängning i konjunkturen – det är ett paradigmskifte.

Den som någon gång varit arbetslös i Sverige vet att vårt regelverk är utformat efter en arbetsmarknad där det finns jobb att söka. Den arbetslösa ska söka ett visst antal jobb varje månad för att få sin ersättning från a-kassan, får endast i undantagsfall utbilda sig, och ska absolut inte starta eget företag. Men vad händer när jobben inte kommer tillbaka?

AI för med sig otroliga möjligheter. Jobben försvinner inte för att vi producerar mindre – tvärtom kommer vi att producera mer med mindre arbetsinsats. Det blir enklare att driva företag, och små, anpassningsbara företag kan växa sin verksamhet utan att behöva anställa.

Trygghetssystemet riskerar en överbelastning när behovet av arbetskraft minskar permanent i de etablerade företag som traditionellt anställt de arbetssökande. Lösningen bör vara att göra det lätt för arbetslösa att bli företagare eller vidareutbilda sig.

Skrota det föråldrade systemet där varje initiativ först måste godkännas av handläggare på Arbetsförmedlingen, som sällan kan förstå individens situation. Vi behöver införa ett förenklat system baserat på basinkomst med utfasning baserat på inkomst. Det skulle frigöra potentialen hos alla som ofrånkomligen kommer att förlora sin plats på arbetsmarknaden.

Det brådskar – AI-vågen kommer oavsett om samhället är redo eller ej.

2026-04-11